

ความรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดโดยจงใจของลูกจ้างและตัวแทน

นางสาวกรกัญญา กัญยะพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-825-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016319

110308301

VICARIOUS LIABILITY FOR WILFUL WRONGDOING OF EMPLOYEE AND AGENT

Miss Kornkanya Kanyapong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

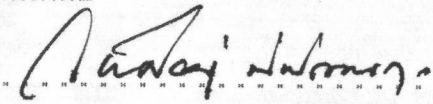
ISBN 974-577-825-7

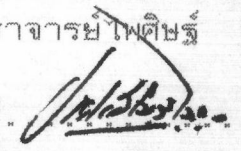
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความรับผิดชอบแห่งการละเมิดโดยจงใจของลูกจ้างและตัวแทน
โดย นางสาวกรกัญญา กัญชะพงค์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไขว้วิไลกุล

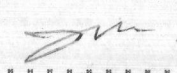
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

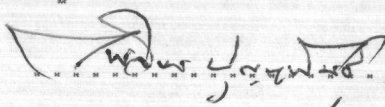
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. กาวร วัชรราชย์)

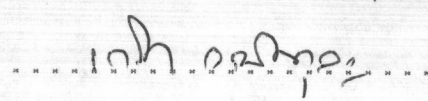
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ไพฑิษฐ์ พิพัฒน์กุล)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไขว้วิไลกุล)

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ยอดมณี)

 กรรมการ
(ศาสตราจารย์ไพจิตร บุญพันธ์ุ)

 กรรมการ
(อาจารย์เกริก วณิชกุล)

 กรรมการ
(อาจารย์คัมภีร์ แก้วเจริญ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กรกันยา กันยะพงศ์ : ความรับผิดในผลแห่งการละเมิดโดยจงใจของลูกจ้างและตัวแทน
(VICARIOUS LIABILITY FOR WILFUL WRONGDOING OF EMPLOYEE AND AGENT)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประสิทธิ์ ไชวโรจน์ ผศ.ชาญวิทย์ ยอดมณี, ๑๘๗ หน้า ISBN
974-577-825-7

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาค้นคว้าว่า นายจ้างและตัวการจะต้องมีความผิดในผลแห่งการกระทำละเมิด โดยจงใจของลูกจ้างและตัวแทนหรือไม่อย่างไร และจะมีความแตกต่างกับกรณีที่ลูกจ้างหรือตัวแทนกระทำละเมิดด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างไรหรือไม่

ความรับผิดของนายจ้างและตัวการในผลแห่งการกระทำละเมิดของลูกจ้างและตัวแทน เป็น บทบัญญัติซึ่งกฎหมายกำหนดให้บุคคลต้องมีความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น โดยที่นายจ้างหรือตัวการเองไม่ได้กระทำการใดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อให้เกิดความเสียหายดังกล่าว ความรับผิดของนายจ้างนั้นจำกัดขอบเขต อยู่ที่การตีความคำว่า " ในทางการที่จ้าง " ซึ่งศาลไทยมีแนวการตีความอย่างกว้าง โดยมุ่งคุ้มครองบุคคลภายนอกผู้ต้องได้รับความเสียหาย

ตามหลักกฎหมายไทย แม้ลูกจ้างจงใจกระทำละเมิด นายจ้างก็ต้องรับผิดด้วยเช่นเดียวกับการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อ แต่การจะให้นายจ้างต้องรับผิดในทุกกรณีย่อมไม่เป็นการยุติธรรม ดังนั้น หากลูกจ้างจงใจกระทำละเมิด การกระทำนั้นต้องเกี่ยวข้องอยู่ในขอบเขตของงานที่จ้าง และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง จึงจะถือว่าอยู่ในทางการที่จ้างซึ่งนายจ้างจะต้องรับผิด ส่วนความรับผิดของตัวการนั้น ตัวการต้องมีความรับผิดในการกระทำละเมิดโดยจงใจของตัวแทนเช่นเดียวกัน แต่ความรับผิดของตัวการต้องพิจารณาจากขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน คือการพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ-ตัวแทนหรือไม่อย่างไร ถ้าหากมีความสัมพันธ์กันในฐานะตัวการตัวแทน และตัวแทนกระทำละเมิดภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน แม้จะเป็นการละเมิดโดยจงใจและเพื่อประโยชน์ของตัวแทนเอง ตัวการก็ต้องรับผิด

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา ..๒๕๓๒.....

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับทศกัณฑ์วิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

KORNKANYA KANYAPONG : VICARIOUS LIABILITY FOR WILFUL WRONGDOING OF EMPLOYEE AND AGENT. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. PRASIT KOVILAIKOOL, ASST.PROF. CHARNVIT YODMANEE. 187 PP. ISBN 974-577-825-7

This thesis aims at studying whether and how an employer and a principal must have vicarious liability for the consequences of tort intentionally committed by his employee and agent, and whether and how the liability for intentional tort is different from that for negligent tort of his employee or agent.

The law of vicarious liability stipulates that an employer and a principal must be liable for the consequences of tort committed by his employee or agent even though the employer or the principal himself has not committed any act that causes bodily injury or property damage to the other person, either intentionally or negligently. The scope of an employer's liability depends on the interpretation of the "scope of employment" which the Thai court usually interprets widely in order to protect a third person.

Pursuant to the Thai law, an employer must be liable for his employee's intentional as well as negligent tort. But it is not just for an employer to be liable for all his employee's torts. Therefore, in the case where an employee intentionally commits a tort, his employer will be held liable for it only if such tort is within the scope of his employment and has been committed for his employer's benefit. According to law on agency, a principal must also be liable for his agent's wilful wrongdoing. However, the scope of the principal's liability also depends on whether the tort is within the scope of his authority by virtue of his agency which will determine whether and how the principal has relations with his agent. In case of principal-agent relation, if the tort has been wilfully committed for the agent's sole benefits and within the scope of the agency's authority, the principal himself must also be liable for such tort.

ภาควิชานิติศาสตร์
สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา๒๕๓๒

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์ผู้เป็น
กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแนวทางในการศึกษา
ค้นคว้า และเรียบเรียงเรื่องนี้ โดยเฉพาะท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์
เกษวิไลกุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ยอดมณี ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
กรุณาช่วยตรวจแก้วิทยานิพนธ์จนสำเร็จบริบูรณ์

ทั้งนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ

อาจารย์ ดร. วิศิษฎ์พร วัฒนวาทีน ซึ่งกรุณาช่วยแปลหนังสือภาษาฝรั่งเศส
คุณกรวรรณ จีรังค์สรพรสุข พี่สาวซึ่งช่วยให้ความกระจ่างในหนังสือภาษาอังกฤษ
คุณเกรสดีห์ กัญชะพงศ์ พี่ชายซึ่งช่วยเป็นธุระในเรื่องการจัดพิมพ์ และ
อาจารย์ธวัชชัย สุวรรณพานิช ซึ่งกรุณาเป็นที่ปรึกษาในการศึกษา ค้นคว้า มาตั้ง
แต่ต้น จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

กรกัญญา กัญชะพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทนำ.....	1
บทที่	
1 วิวัฒนาการและลักษณะของความรับผิดชอบของนายจ้างและตัวการ.....	7
ส่วนที่ 1 วิวัฒนาการของความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระหาของลูกจ้าง	7
และตัวแทน	
1.1 ความรับผิดในการกระหาของบุคคลอื่น.....	7
1.2 ความรับผิดของนายจ้างในการกระหาของลูกจ้าง.....	13
1.2.1 แนวความคิดและขอบเขตของความรับผิดของนายจ้าง	13
1.2.2 ความเป็นมาของความรับผิดของนายจ้างตาม	
กฎหมายไทย.....	17
1.2.3 มูลเหตุแห่งความรับผิดของนายจ้าง.....	23
1.3 ความรับผิดของตัวการในการกระหาของตัวแทน.....	29
ส่วนที่ 2 ลักษณะของความรับผิดของนายจ้าง.....	32
ทฤษฎีพื้นฐานของความรับผิดทางละเมิด.....	33
1 ทฤษฎีความผิด.....	33
2 ทฤษฎีรับภัย.....	34
พื้นฐานความรับผิดทางละเมิดในปัจจุบัน.....	36

พื้นฐานความรับผิดของนายจ้างในการกระทำละเมิดของลูกจ้าง...	38
1 ความรับผิดที่อยู่บนพื้นฐานของความผิด.....	39
(liability based on fault)	
2 ความรับผิดที่อยู่บนพื้นฐานของข้อสันนิษฐาน"ความผิด".....	40
(liability based on presumed fault)	
3 ความรับผิดเด็ดขาด (strict liability).....	40
เปรียบเทียบลักษณะความรับผิดของนายจ้างตามกฎหมายต่างประเทศ	41
- ที่มาของมาตรา425.....	41
- มาตรา831 ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน.....	41
- มาตรา715 ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น.....	43
- มาตรา1384 วรรค5 ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส.....	43
- กฎหมายของประเทศอื่นๆ.....	44
พื้นฐานความรับผิดของนายจ้างในมาตรา425 ประมวลกฎหมาย	
แพ่งและพาณิชย์ของไทย.....	45
2 องค์ประกอบความรับผิดของนายจ้างและตัวการ.....	48
1 ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้าง-ลูกจ้างและตัวการ-ตัวแทน.....	48
1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้าง-ลูกจ้าง.....	48
1.1.1 กรณีที่มีการมอบอำนาจในการควบคุมให้บุคคลอื่น.....	54
1.1.2 กรณีความรับผิดของโรงพยาบาลในการกระทำละเมิด	
ของแพทย์และเจ้าหน้าที่อื่นๆ.....	56
1.1.3 กรณีนายจ้างให้ลูกจ้างไปทำงานให้บุคคลอื่น	
เป็นการชั่วคราว.....	59

1.1.4 กรณีลูกจ้างให้บุคคลภายนอกมาทำงานแทน.....	63
1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ-ตัวแทน.....	65
2 มีการกระทำก่อให้เกิดความเสียหาย.....	69
3 กระทำต่อบุคคลอื่น.....	75
4 ในทางการที่จ้างและในทางการที่เป็นตัวแทน.....	77
4.1 ในทางการที่จ้าง.....	77
ขอบเขตของทางการที่จ้าง.....	86
1 การละเมิดอันเป็นผลธรรมดาจากการปฏิบัติตามคำสั่งของ นายจ้าง.....	86
2 การละเมิดโดยประมาทเลินเล่อขณะทำงานหรือปฏิบัติ ภารกิจในขอบเขตของงานที่จ้าง.....	87
2.1 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย.....	88
2.2 การกระทำต่อเนื่องกับงานในหน้าที่หรืองานที่มอบหมาย	91
2.3 วิธีการปฏิบัติงานของลูกจ้าง.....	91
2.4 ลูกจ้างกระทำกิจส่วนตัวในขณะเดียวกัน.....	93
2.5 การหันเหและไปเที่ยวสนุกสนานของลูกจ้าง.....	96
2.6 กรณีที่นายจ้างมีคำสั่งห้าม และลูกจ้างฝ่าฝืนคำสั่ง	104
2.7 ลูกจ้างเบียดบังประโยชน์ของนายจ้าง.....	107
2.8 การใช้ทรัพย์สินของนายจ้าง.....	108
3 การละเมิดอันเป็นการกระทำเกินหรือเข้าใจผิดในการปฏิบัติ ตามอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย.....	111
4 การละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง.....	115

5 การละเมิดโดยจงใจ.....	116
4.2 ในทางการที่เป็นตัวแทน.....	117
3 ความรับผิดชอบของนายจ้างในการกระทำละเมิดโดยจงใจของลูกจ้าง.....	120
ส่วนที่ 1 เปรียบเทียบกฎหมายไทยกับต่างประเทศ.....	120
1.1 ลูกจ้างจงใจกระทำละเมิดโดยมีความมุ่งหมายเพื่อนายจ้าง.....	134
1.1.1 เพื่อนายจ้างโดยแท้.....	134
1.1.2 เพื่อนายจ้างแต่เพียงบางส่วน.....	136
1.2 ลูกจ้างจงใจกระทำละเมิดโดยมีความมุ่งหมายส่วนตัวโดยแท้.....	136
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการกระทำละเมิดโดยจงใจของลูกจ้าง.....	144
2.1 ลูกจ้างจงใจกระทำละเมิดเพื่อประโยชน์ในทางทรัพย์สิน.....	144
- กลฉ้อฉลหรือฉ้อโกงของลูกจ้าง.....	144
- ลูกจ้างกระทำคามผิดฐานลักทรัพย์.....	149
- ลูกจ้างกระทำคามผิดฐานขโมย.....	153
- ลูกจ้างกระทำคามผิดฐานกรรโชกทรัพย์.....	153
- ลูกจ้างกระทำคามผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินประการอื่น.....	156
2.2 ลูกจ้างจงใจกระทำละเมิดเพื่อวัตถุประสงค์ประการอื่น	
นอกจากทรัพย์สิน.....	157
- ลูกจ้างกระทำคามผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย.....	157
- ลูกจ้างกระทำคามผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ชื่อเสียง.....	161
- ลูกจ้างกระทำคามผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม.....	163
- ลูกจ้างกระทำคามผิดเกี่ยวกับเอกสาร.....	164

- ลูกจ้างกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ.....	164
- ลูกจ้างกระทำความผิดฐานบุกรุก.....	166
- ลูกจ้างกระทำความผิดทางอาญาเพื่อวัตถุประสงค์ประการอื่นฯ	166
4 ความรับผิดชอบของตัวการในการกระทำละเมิดโดยจงใจของตัวแทน.....	168
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	173
บรรณานุกรม.....	181
ประวัติผู้เขียน.....	187